

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3339/2023
16.01.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Жељка Шкорића, председника већа, Добриле Страјина и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Велимировић, адвокат из ..., против туженог Православног богословског факултета – Универзитета у Београду, Београд, чији је пуномоћник Мирослав Николић, адвокат из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3536/22 од 10.02.2023. године, у ставу првом и трећем изреке, у седници одржаној 16.01.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3536/22 од 10.02.2023. године, у ставу првом и трећем изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2849/20 од 11.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор туженог да решавање спора у делу тужбеног захтева за поништај решења о забрани обављања послова ... број...-.../... од 09.10.2020. године, не спада у судску надлежност. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па су као незаконита поништена решења туженог број ...-.../... од 09.10.2020. године и број ...-..../... од 09.10.2020. године, а обавезан је тужени да тужиоца врати на рад и распореди га на послове који одговарају његовој врсти и степену стручне спреме, стеченом знању и способностима, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 78.750,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде, док је захтев за исплату законске затезне камате на трошкове поступка за период од доношења пресуде до дана извршности пресуде одбијен као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3536/22 од 10.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2849/20 од 11.05.2022. године, у ставу првом, делу става другог у погледу враћања на рад и усвајајућем делу става трећег изреке. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке у погледу распоређивања тужиоца на послове који одговарају његовој врсти и степену стручне спреме и у том делу тужба тужиоца одбачена као недозвољена. Ставом трећим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, прекорачења тужбеног захтева у поступку пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, ... 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23- други закон) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време, на радном месту ... Универзитета у Београду – Православног богословског факултета. Решењем туженог број ...-.../... од 09.10.2020. године, утврђено је да се тужиоцу забрањује обављање послова ... на академским студијама – ..., по Уговору о раду на неодређено време од 10.02.2016. године са Анексом од 19.04.2018. године, те да му се не може обезбедити обављање других послова. Истим решењем је наведено да је основ за његово доношење правноснажна и извршна одлука Светог Архијерејског Синода СПЦ бр. .../зап.... од 15.09.2020. године, којом је тужиоцу као ... повучено одобрење за службу учења на факултету, а која одлука је његов саставни део, као и да ће декан факултета без одлагања донети и решење о престанку радног односа ..., чији је саставни део ово решење. У поуци о правном леку је наведено да против тог решења није дозвољена жалба, док у доњем десном углу прве стране стоји „14.10.2020. године, примио на ПБФ, тужилац АА“. Решењем туженог број ...-... /... од 09.10.2020. године, утврђено је да тужиоцу престаје радни однос на факултету, да се то решење доноси на основу правноснажне и извршне одлуке Светог Архијерејског Синода СПЦ .../зап.... од 15.09.2020. године, као и на основу решење декана факултета број ...-.../... од 09.10.2020. године, па се утврђује да му се не може обезбедити обављање других послова. Даље је наведено да је саставни део овог решења правноснажна и извршна Одлука Светог Архијерејског Синода, и решења декана факултета од 09.10.2020. године. Према белешци од 07.10.2020. године, коју је потписао тужилац, декан факултета и три присутна лица нечитких потписа, декан факултета је прочитао тужиоцу Одлуку Светог Архијерејског Синода донету на седници одржаној 15.09.2020. године, којом је тужиоцу са даном 01.10.2020. године повучено одобрење за службу учења на факултету. Даље је утврђено да на дан 09.10.2020. године на факултету није било могућности да се тужиоцу обезбеди обављање других послова, као и да су сва радна места у Служби за студентска питања на дан 01.10.2020. године попуњена. Свети Архијерејски Синод је дописом бр. .../зап. ... од 15.09.2020. године, без деловодног печата, обавестио декана Православног богословског факултета да је на седници „под горњим бројем и датумом“, донео

одлуку: „Усваја се предлог његове светости Патријарха Српског г. Иринеја, па се због наношења штете угледу Православног богословског факултета – Универзитета у Београду и угледа Српске православне цркве у целини, на основу члана 15. став 2. у вези става 1. Правилника о условима, начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника и сарадника Православног Богословског факултета – Универзитета у Београду, а у вези са чланом 95. став 4. Статута наведеног факултета, тужиоцу са 01.10.2020. године, повлачи одобрење за службу учења на Православном Богословском факултету – Универзитета у Београду ...“, с тим да је у образложењу одлуке наведено да је заснована на молби Деканата Православног богословског факултета Универзитета у Београду, а одлука је правноснажна и извршна и ступа на снагу даном доношења.

Код напред утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су најпре закључили да постоји надлежност суда за одлучивање о делу тужбеног захтева за поништај решења о забрани обављања послова ... на ..., с обзиром на то да тужени није црквени орган, већ правно лице чији је оснивач Република Србија. Нашли су, затим, да оспорено решење туженог број ...-...-.../... од 09.10.2020. године, којим се тужиоцу забрањује обављање послова ... на ..., није донето од стране надлежног органа, те да Православни богословски факултет, као правно лице са статусом високошколске установе у саставу Универзитета у Београду, није имао овлашћење за доношење тог решења. Осим тога, тужени није доказао да је одлука Синода СПЦ бр. .../зап.... од 15.09.2020. године, којом је тужиоцу повучено одобрење за службу учења на Православном Богословском факултету – Универзитета у Београду, а на основу које су донета оспорена решења, достављена тужиоцу по правилима о уредном достављању, па је тужиоцу ускраћено и право на жалбу Високом црквеном суду сходно члану 15. Правилника о условима, начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника и сарадника Православног богословског факултета. Оценили су да је последично незаконито и решење туженог број ...-...-.../... од 09.10.2020. године, којим тужиоцу престаје радни однос, које такође није донето у законом прописаној процедури у смислу чл. 179 – 185. Закона о раду у вези члана 89. Закона о високом образовању. Следом наведеног, обавезан је тужени и да тужиоца врати на рад применом члана 191. Закона о раду. У односу на захтев тужиоца да га тужени распореди на послове који одговарају његовој врсти и степену стручне спреме, другостепени суд је оценио да исти не спада у надлежност суда, па је у овом делу укинуо првостепену пресуду и тужбу тужиоца одбацио.

Према одредби члана 15. став 1. Правилника о условима, начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника и сарадника Православног богословског факултета, по добијеном одобрењу Светог Архијерејског Синода СПЦ за службу учења наставника, декан доставља акт предлога кандидата за избор у звање наставника Универзитету на одлучивање у складу са општим актима Универзитета. Ставом 2. истог члана је прописано да једном дато одобрење важи све док се не повуче, а ставом 3. да изабрано лице може поднети жалбу на акт Светог Архијерејског Синода СПЦ, којим није дато одобрење за службу учења, Великом црквеном суду, у року од 15 дана од дана доставе акта, а одлука Великог црквеног суда је коначна.

Одредбом члана 95. став 4. Статута Универзитета у Београду – Православног богословског факултета, прописано је да је код избора наставника, а након одлуке Изборног већа факултета, потребно прибавити и одобрење Светог архијерејског синода Српске православне Цркве за службу учења.

Према члану 61. тачка 2) Правилника о раду туженог број 02-65/1 од 28.01.2015. године, запосленом престаје радни однос независно од његове воље и воље

послодавца, ако му је по одредбама закона, односно правноснажној одлуци суда или другог органа, забрањено да обавља одређене послове, а не може да му се обезбеди обављање других послова - даном достављања правоснажне одлуке.

Одредбом члана 180. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 75/14 ... 95/18), прописано је да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. ст. 2. и 3. овог закона, запосленог писаним путем упозори о постојању разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање осам дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења. Према ставу 2. истог члана, у упозорењу из става 1. овог члана, послодавац је дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење. Ставом 3. истог члана, прописано је да се упозорење доставља запосленом на начин прописан за достављање решења о отказу уговора о раду из члана 185. овог закона

Имајући у виду напред наведено, и према становишту Врховног суда, одлучивање о делу тужбеног захтева за поништај решења о забрани обављања послова ... надлежан је суд, јер је доносилац тог решења (тужени) правно лице са статусом високошколске установе чији је оснивач Република Србија, а не црквени орган. Сходно томе, тужени није имао овлашћење да на основу члана 176. тачка 2) Закона о раду донесе решење којим се тужиоцу забрањује обављање послова ... на Такође, тужени није доказао да је Одлука Синода СПЦ од 15.09.2020. године, основом које је донето наведено решење и решење о престанку радног односа на факултету тужиоцу, уредно достављена тужиоцу, којим поступањем туженог је тужиоцу ускраћено и право на правни лек у смислу одредаба члана 15. Правилника о условима, начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника и сарадника Православног богословског факултета. Последишно, незаконито је и решење којим тужиоцу престаје радни однос, а приликом доношења овог решења тужени је повредио и право тужиоца на одбрану, јер му у смислу члана 180. Закона о раду у вези члана 89. Закона о високом образовању није доставио упозорење о постојању разлога за отказ.

Како је усвојен захтев за поништај решења о престанку радног односа тужиоцу, тужени је у обавези да тужиоца врати на рад применом члана 191. Закона о раду.

Имајући у виду да се наводима ревизије не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, Врховни суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци, без детаљног образложења ревизијске одлуке у смислу става 2. истог члана, јер се образложењем пресуде не би постигло ново тумачење права нити допринело уједначењу тумачења права.

Како је ревизија туженог одбијена као неоснована, одбијен је и његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, па је на основу члана 153. и члана 154. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Жељко Шкорић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић